

KYSTVERKET
HOVEDKONTORET

Fiskeri- og kystdepartementet
Postboks 8118 Dep.
0032 OSLO

Deres ref	Vår ref	Arkiv nr	Saksbehandler	Dato
201100019/AKF	11/00853-9	008	Kristine Runde	29.3.2011

Bruk av bevæpnede vakter på skip - Samordning av hørings svar

Det vises til brev av 23. mars 2011 der Kystverkets innspill og merknader til hørings saker vedrørende bruk av bevæpnede vakter på skip bes sendt til Fiskeri- og kystdepartementet.

Kystverket har ingen merknader til den oversendte høringen fra Justis- og Politidepartementet som gjelder forslag til endring i våpenforskriften, datert 4. mars 2011.

Kystverket har imidlertid noen innspill til utkast til forskrift om bevæpnede vakter på skip mv, som ble sendt på høring fra Nærings- og handelsdepartementet 4. mars 2011. Nedenfor følger Kystverkets kommentarer.

Generelt

Uten å ha tatt noe prinsipielt standpunkt i saken, vil Kystverket innledningsvis uttrykke en viss skepsis til at det fastsettes en forskrift om bruk av bevæpnede vakter på norskregistrerte skip. Saken bør vurderes grundig før det vedtas slike regler, og alle andre lempeligere midler må ha vært vurdert før man setter i verk bruk av bevæpnede vakter. Vi er av den oppfatning at dersom det besluttes å fastsette en slik forskrift, bør ordlyden i forskriftsutkastet skjerpes i forhold til hvilke krav som stilles til bruk og oppbevaring av våpen.

I høringsbrevet bes det peke på alternative tiltak som kan bidra til å redusere risikoen for at norskregistrerte skip blir utsatt for piratvirksomhet. Kystverket vil peke på at det å holde god fart, god avstand fra land og følge anvisninger fra den internasjonale styrken som er i området vil langt på vei redusere faren for piratangrep. I tillegg vil forslaget fra Sjøfartsdirektoratet om en bindende rapporteringsplikt i henhold til "Best management practices to det er piracy off the Coast of Somalia and in the Arabian Sea Area" være med på å gi en bedre oversikt over norskregistrerte skip i dette området og dermed muliggjøre økt beskyttelse for disse.

I forhold til bruk av maktmidler, bør lempeligere maktmidler være vurdert før man eventuelt tyr til skarpladde våpen. Bruk og tiltak av maktmidler må avstemmes mot alvorligheten av den situasjon skipet står overfor. Bruk av lempeligere maktmidler vil øke sikkerheten til

HOVEDKONTORET

Sentral postadresse: Kystverket, postboks 1502,
6025 ÅLESUND

Telefon: +47 07847
Telefaks: +47 70 23 10 08

Internett: www.kystverket.no
E-post: post@kystverket.no

Besøksadr.: Kongens gt. 11, ÅLESUND

Telefon: +47 07847
Telefaks: +47 70 23 10 08

Bankgiro: 7694 05 06766
Org.Nr.: NO 970 237 372

Brev, saks korrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

skipet og dets mannskap, samt øke muligheten for å løse situasjonen uten bruk av våpen. Bruk av våpen må bare være siste utvei, for å hindre skader på mennesker/tap av menneskeliv. Lempeligere maktmidler kan være:

1. Merking/flagg som viser/signaliserer at skipet er under bevæpnet beskyttelse (da i form av tilstedeværelse av militære fartøyer).
2. Bruk av videoopptak, inkludert oppbevaring.
3. Økt tilstedeværelse av konvoi- militære fartøyer
4. Bruk av vannkanon
5. Bruk av gass

Kystverket vil påpeke at dersom departementet bestemmer at det skal fastsettes en forskrift om bruk av bevæpnede vakter på norske skip mv, må det fastsettes nærmere krav til de vaktene som skal brukes til denne type oppdrag. I og med at vaktvirksomhetsloven ikke vil komme til anvendelse på skip som er omfattet av ISPS-regelverket, er det behov for å stille krav til vaktvirksomhet som kan ta i bruk våpen i sin virksomhet, enten i den foreslåtte forskriften eller i de norske forskriftene som implementerer ISPS-regelverket.

Bevæpnede vakter bør ha bestått minimumskrav satt av nasjonale myndigheter. Kravene bør være satt opp mot de utfordringer det er å bruke våpen, kjennskap til våpen og ammunisjonseffekt, kunnskap om våpenbrukskonsekvens osv. Personell bør ha gjennomført og dokumentert bestått prøve i våpenbruk – taktisk opptreden. Det bør stilles krav til vandel, samt krav om regodkjennning med hyppighet satt av nasjonale myndigheter. Handlingsplan i forbindelse med våpenoppbevaring/bruk bør implementeres i skipets sikringsplan. Strengt nasjonale krav vil styrke sikkerhetskjeden, i form av god og sikker kompetanse fra seriøse aktører. Krav til aktørene vil være med på å øke sikkerheten, noe som er formålet med forskriften.

Tiden i forkant av en eventuelt ny forskrift må prioriteres til utarbeidelse av gode prosedyrer, kompetansekrav til personell og foretak – før ikrafttredelse av en ny forskrift. Det kvalitetssikrer sikringskjeden, og dens formål – sikkerhet for skip og skipets mannskap.

Kommentarer til de enkelte bestemmelsene

§ 4 Prosedyre for oppbevaring og bruk av bevæpnede vakter, bruk og oppbevaring av våpen

Kystverket vil anbefale at det i forskriften tas inn noen ytterligere krav til hva prosedyrene må inneholde.

§ 5 Oppbevaring av våpen

Kystverket mener at det må presiseres nærmere hva som anses som "forsvarlig" oppbevaring. Selv om oppbevaring vil variere med tanke på skipets utforming og type skip, samt omstendighetene for øvrig, er vi av den oppfatning at det er mulig å stille visse minstekrav som må være oppfylt.

Kravene til oppbevaring bør ikke være mindre for skip enn det som for eksempel gjelder for krav satt til politi og forsvar. Kravene til politi og forsvar har et minimumsnivå, fastsatt av departementet. Kravene er satt for å trygge sikker oppbevaring, kunne dokumentere hvem som benytter seg av våpen, til hvilken tid og hvem som har besluttet bruk av våpen.

Sannsynligheten for bruk av våpen er så stor at kravet til oppbevaring bør være strengere enn det som gjelder for oppbevaring av våpen for sivile.

§ 6 *Bruk av våpen*

Bruk av våpen bør reguleres nærmere. Selv om det er benyttet samme ordlyd som i skipssikkerhetsloven § 40 første ledd, omfatter den "tiltak" og "maktmidler", noe som også omfatter mindre inngripende tiltak enn bruk av våpen. Vi er derfor av den oppfatning at det må stilles strengere krav i en bestemmelse som kun omfatter bruk av våpen.

Man skal være tilbakeholden med å benytte ordlyden "hindre" i forbindelse med våpenbruk. Det må kun være mulighet til å ta i bruk våpen i forbindelse med nødverge/selvforvar, og å "hindre" terrorhandlinger eller piratvirksomhet kan tolkes lenger enn å forsvare seg mot. En slik ordlyd vil strekke seg lenger enn det som for eksempel er tillatt i forhold til retten til selvforvar i FN-konvensjonen artikkel 51. Nå gjelder denne riktignok et land som sådan sin rett til å anvende makt i et tilfelle av selvforvar, men retten til maktbruk bør ikke strekkes lenger i tilfeller der private vaktelskaper har tillatelse til å anvende makt. Man bør ikke gi tillatelse til noe som ligner på preventivt selvforvar, der man forsøker å avverge et mulig angrep. Det bør foreligge visse konkrete holdepunkter for at et angrep enten er i gang eller er nært forestående før man kan ta i bruk våpen. Kystverket ønsker dermed at departementet presiserer nærmere i hvilke tilfeller våpen kan tas i bruk.

I forhold til ordlyden "fra skipets side" bør det presiseres nærmere *hvem* som faktisk kan avfyre våpen. Gjelder dette kun de fra det innleide vaktelskapet, eller kan hvem som helst på skipet avfyre våpen så lenge vilkårene i forskriften er oppfylt?

§ 7 *Loggføring og rapportering*

Kystverket foreslår at også i tilfeller der det *true*s med våpen, enten verbalt eller fysisk, skal nedtegnes i skipets dekkdagbok, og rapporteres til Sjøfartsdirektoratet. Rapportene bør være utfyllende, med underdokumentasjon og videoopptak om mulig.

Vår mening er at rapport til Sjøfartsdirektoratet innen 72 timer er en veldig lang frist. Fristen bør være "straks etter hendelsen", og senest innen 24 timer. Det må eventuelt legges til rette for at sjøfartsdirektoratet følger opp hendelsen utover det å registrere den. Det vil forsterke hovedformålet – at myndigheten skal danne seg et bilde over det som har skjedd, omfanget, sikkerheten til skipet og mannskap og ikke minst kvalitetssikre utøvelsen.

Utover dette har ikke Kystverket noen kommentar til den oversendte høringen.

Med hilsen

Kirsti Slotsvik
kystdirektør

Arve Dimmen
sjøsikkerhetsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent